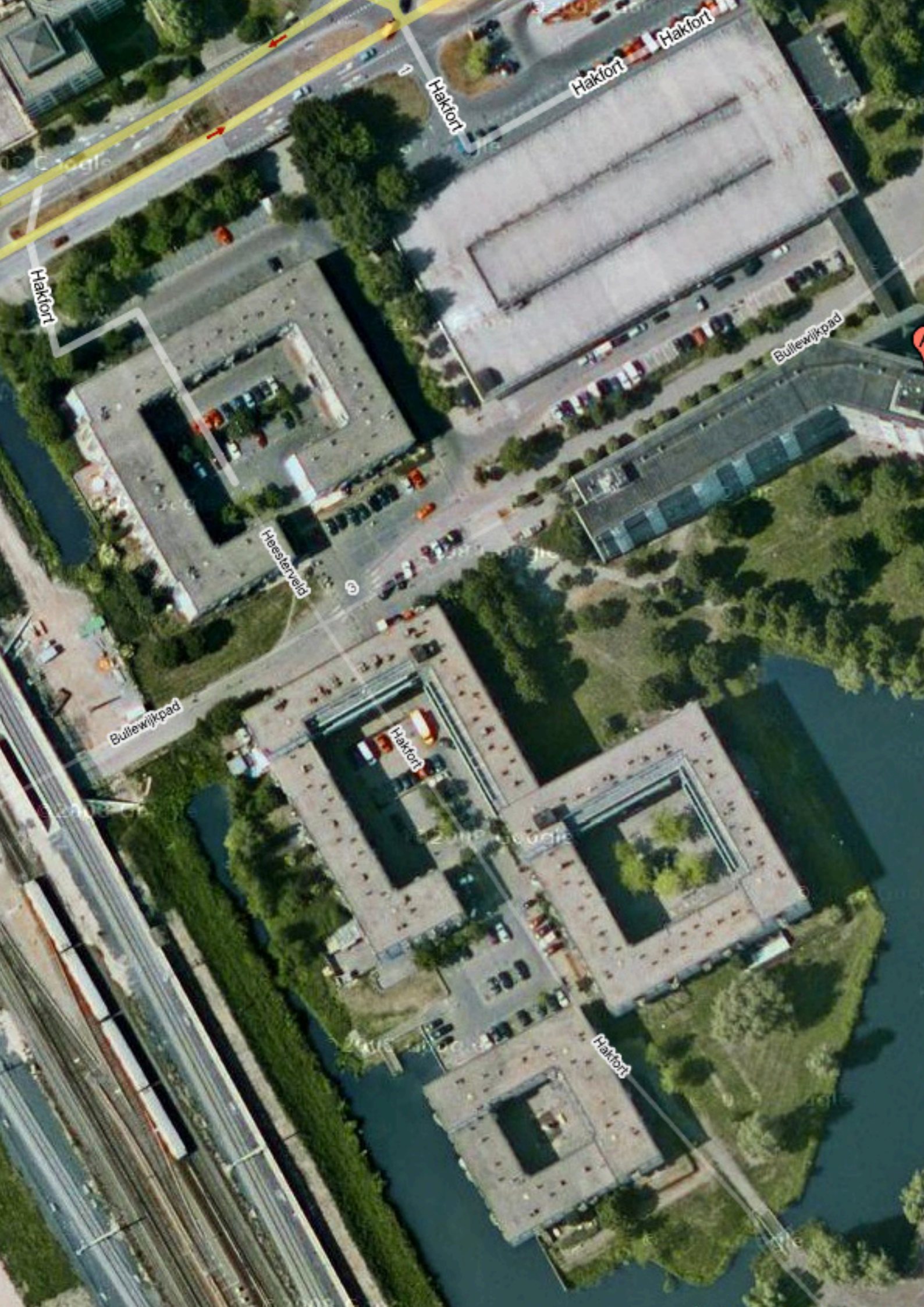

H

offerte
HOTSPOT HEESTERVELD
20 oktober 2009

Eva de Klerk
Layana Mokoginta
Floor Wesseling

**Spot
Sociëteit
Cultuur
Kwartier**

Context

Tussen uithuisplaatsing en nieuwbouw

Doelstelling Ymere

Vraag aan Eva de Klerk

H SPOT

Ambitie
H Sociëteit

Plan van Aanpak

H Team
Gefaseerde aanpak
Planning

Kosten

Bijlagen

Teamvisies
CV's
Algemene voorwaarden

CONTEXT

Het gebouwencomplex Heesterveld heeft een slecht imago. Er is veel werkeloosheid, er zijn veel eenoudergezinnen, in de auto's op de parkeerplaatsen wordt gedeald, de portieken en de buitenruimte zien er verloederd uit, in de garageboxen liggen veel 'aanwinsten' opgeslagen. In de volksmond staat Heesterveld bekend als een rovershol.

Ymere gaat het complex slopen voor nieuwbouw met sociale woningbouw (30 %), vrije sector huurhuizen en koopwoningen. Op dit moment worden - in aanloop tot de sloop - bewoners van de woonblokken uitgeplaatst en worden de - in totaal 317 - woningen tijdelijk verhuurd, onder andere aan studenten van universiteiten en kunstacademies.

Tussen uithuisplaatsing en nieuwbouw

Op 1 oktober 2009 start de formele uithuisplaatsing van de oude bewoners en de verwachting is dat in 2012 de gebouwen gesloopt zijn. Er is nog geen ontwerp voor nieuwbouw.

Ymere wil graag een plan voor de tussentijd; als er geen plan komt voor verbetering van het imago, kan het terrein desnoods een tijdje braak liggen met een tijdelijk voetbalveld. Het liefst ziet de regiodirecteur een hotspot ontstaan zoals Blijburg (een burgerinitiatief). Of een deel van de gebouwen blijven staan en worden 'gepimpt'

DOELSTELLING YMERE

Imagoverbetering voor het gebied zodat Heesterveld tegen de tijd van de geplande nieuwbouw een aantrekkelijker gebied is geworden in de ogen van potentiële bewoners en de omgeving. Een deel van de huidige bewoners keert overigens ook terug.

Vraag aan Eva de Klerk:

Ontwikkel een plan en aanpak dat van Heesterveld een 'hotspot' maakt en daarmee richting ofwel stimulans kan geven aan de definitieve ontwikkeling van het gebied en de komst van nieuwe bewoners.

H SPOT

Voor treinreizigers uit binnen- als buitenland is Heesterveld één van de eerste locaties die zij zien bij binnenkomst in Amsterdam. Heesterveld is de toegangspoort tot de H-buurt. De gunstige ligging en goede bereikbaarheid van Heesterveld (direct aan de metrolijn naar het Amstel en Centraal Station) en de nabijheid van kantoren en woonflats in de directe omgeving, zijn de ideale ingrediënten voor een bijzondere, ondernemende en buitenissige aanpak voor de tussentijdse invulling en herontwikkeling van Heesterveld.

Ambitie

In een jaar tijd wordt Heesterveld omgevormd tot een culturele en creatieve H Spot waarbij lokaal ondernemerschap wordt gecombineerd met maatschappelijke functies en waarbij een culturele programmering zorgt voor aanloop van buiten de wijk.

De H Spot geeft weer leven aan de omgeving, aan de Bijlmer en aan mensen buiten de Bijlmer. De H Spot gaat om die reden haar rol als toegang tot de wijk (en de stad!) vormgeven.

Uitgangspunten voor een levendige H Spot:

- maatschappelijke relevantie voor de buurt
- mensen van buiten een reden geven om H-buurt te bezoeken
- activiteiten concentreren

Voor de H Spot concentreren we ons op één van de blokken: links van het fietspad vanaf het metrostation. De andere blokken zien we graag zo snel mogelijk gesloopt zodat er vrij uitzicht ontstaat en ruimte voor buitenactiviteiten - zoals bijvoorbeeld een sportveld - en andere initiatieven die zich voordoen. Tegelijkertijd ontstaat voldoende oppervlak voor startende nieuwbouw!

De H Spot is op deze manier dé plek waar alle tijdelijke activiteiten doelbewust samenkomen en is het qua logistiek, structuur en functies goed beheersbaar.

H Sociëteit

De tijdelijke ondernemers, bewoners en gebruikers van de H Spot vormen de H Sociëteit, zij geven invulling aan de H Spot en zijn de uitlaatklep voor de buurt, de bewoners en de creatieve, commerciële en maatschappelijke ondernemers. Een mix van experimentele kunst, toegepaste kunst, ambachtelijke ondernemingen en buurtwerk.

Horeca

Lokale startende ondernemers in de horeca- en catering worden uitgenodigd voor een elevator pitch zoals de Dragon's Den (<http://www.bbc.co.uk/dragonsden/>). Dit is een uitdagende campagne waarbij lokale professionele cateraars zoals Patrick en Mavis in een jury zitten en hun voorkeur aangeven voor de beste horecaondernemer in de H Spot.

Ambachtelijk ondernemerschap

De H Spot herbergt ondernemers uit de buurt, bijvoorbeeld een haar- en nagelstudio, kledingmaker, schoenmaker en een bloemenzaak.

Experimentele kunst

In de H Spot is substantiële ruimte voor de galerie For the Love of Art (FLA) van Angelo Bromet. Dit is een tentoonstellingsruimte voor kunstenaars en jongeren uit Zuidoost. FLA kan ook ingezet worden als een expositieruimte voor beginnende, amateur en professionele kunstenaars en voor tijdelijke bewoners van Heesterveld die op de kunstacademies zitten..

Er zijn ateliers, bijvoorbeeld een grafisch atelier, een modeatelier, een digitale studio. In de expositieruimte en ateliers kunnen workshops worden gegeven.

Creatieve ondernemingen

Zoals bijvoorbeeld een schoenontwerp atelier annex winkel. Of de Rap Wrap: een studio voor rappers die zich voor hun product of project laten stylen, coachen en produceren. Een soort wasstraat waar je begint met een logo, vervolgens stylingadvies krijgt, dan door naar de fotoshoot, de sessie met een coach, waarna de website al klaarstaat om gevuld te worden en er gewerkt is aan het ontwerp voor het cd-hoesje. Aan het einde van de Rap Wrap stapt de rapper naar buiten met een compleet sterpakket met logo, website en cd.

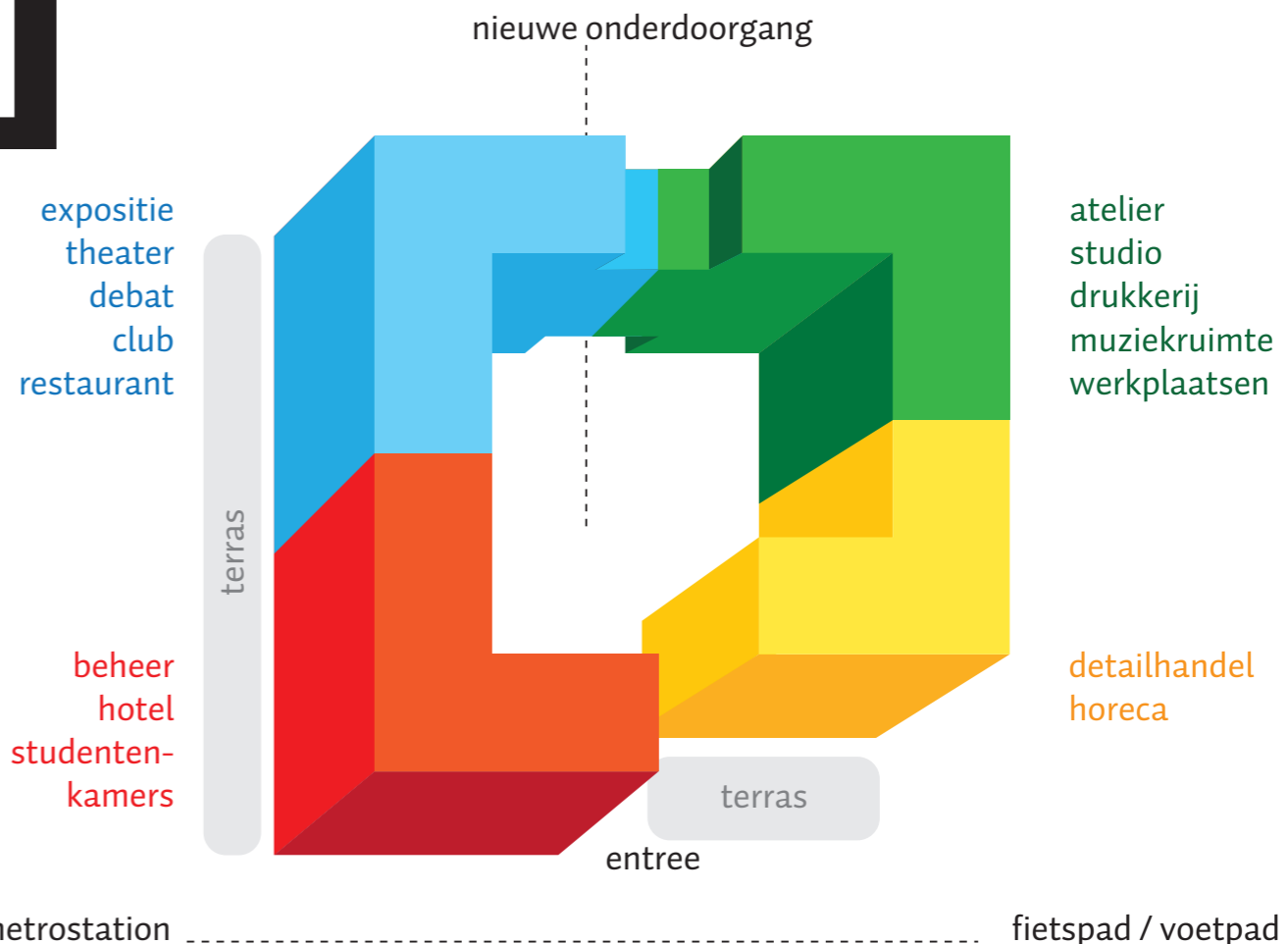
Buurtwerk

De Gangsta Box Office is een onorthodox kantoor van verschillende jongerengroepen uit Zuidoost. Hier wordt informatie over de wijk vanuit hun eigen standpunt gegeven en activiteiten georganiseerd gericht op hun doelgroepen.

In de Wijkspot houden een maatschappelijk medewerker en een verpleegkundige spreekuur voor mensen met een medisch rugzakje uit de buurt. Dit in samenwerking met zorgcentra en huisartsen in de buurt. Tegelijkertijd kunnen mensen daar terecht voor Nederlandse les.

In de expositieruimte is ruimte voor een artist-in-residence programma in samenwerking met andere broedplaatsen uit Zuidoost en Amsterdam die daar om de drie maanden een expositie inrichten en workshops organiseren voor mensen uit de buurt.

De dependance van de Cultuurfabriek: zij zorgen voor 'Talk of the Town op locatie' debatten en laten het stof op waaien over stedelijke vernieuwing versus maatschappelijke onderwerpen in Amsterdam Zuidoost. Hierbij nodigen zij altijd een lokale spreker uit.

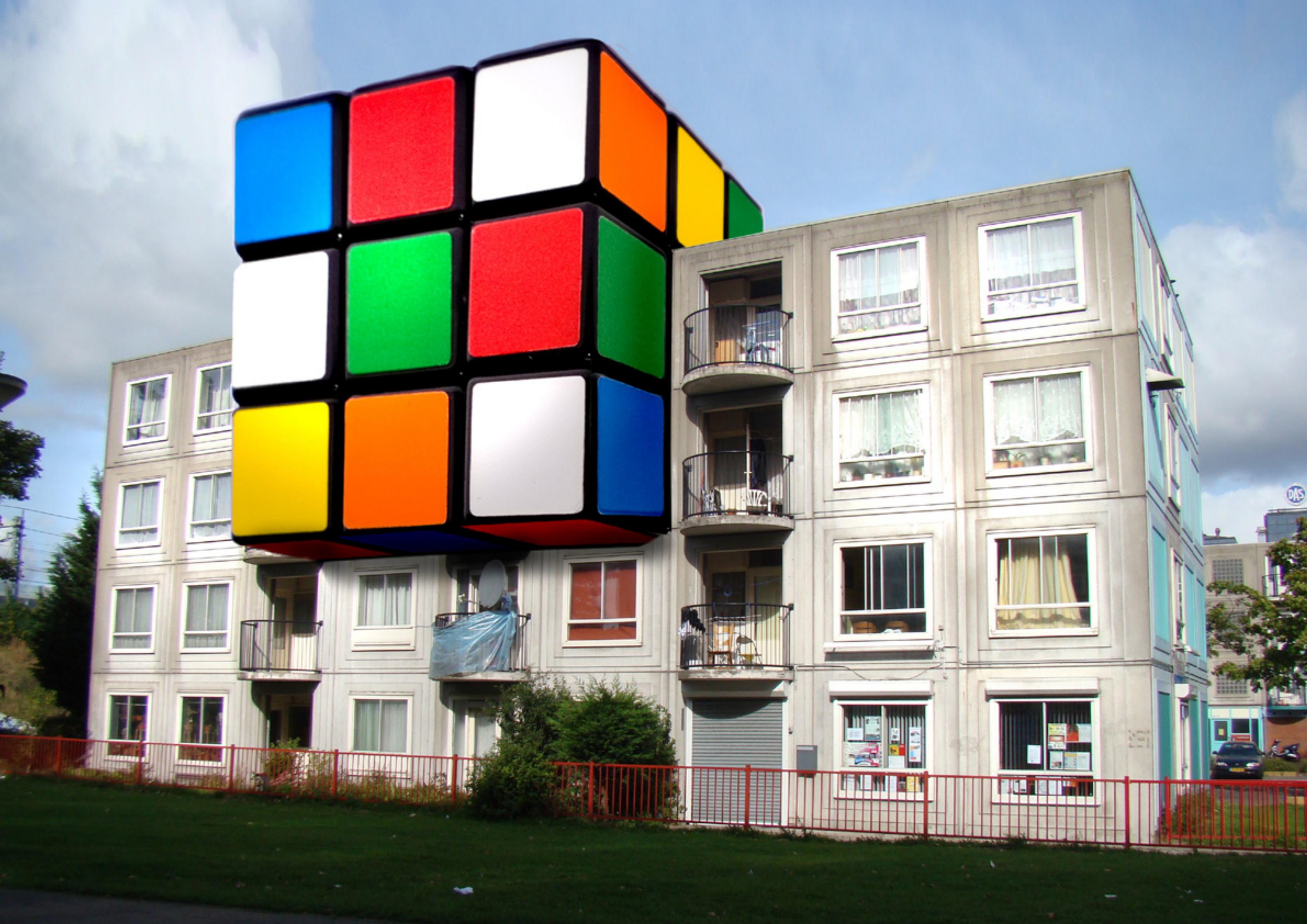
Samenwerking met buurtinitiatieven
TIPTOP is informatiecentrum voor de H Spot, het toeristische informatiepunt (TIP) van de Bijlmer, in combinatie met het tussentijdse ondernemersplatform (TOP) van de H Spot. TIPTOP wordt gerund door de beheerder, wijkopbouwwerker, vrijwilligers, stagiaires en/of werkloze bewoners van Heesterveld en omgeving.

Het B Loket is de nieuwe Bijlmer Euro bank in de H Spot. De Bijlmer Euro is een experiment van Imagine IC voor een monetaire eenheid in de Bijlmer waarmee je korting kunt krijgen bij lokale ondernemers.

De Stichting Diversity Joy uit Amsterdam biedt workshops op het gebied van diversiteit, sociale cohesie en conflicthantering. Door ervaren leren krijgen deelnemers bouwstenen aangereikt voor gemeenschapsontwikkeling en conflicttransformatie. Het programma is gericht op empowerment en biedt deelnemers mogelijkheden voor verdere groei.

Ontwerpatelier voor de toekomst
De laatste jaren is er een toename van initiatieven die zijn gericht op de periode tussen sloop en uitvoer van grootschalige projecten. Deze tussentijd fungeert als experimenteel kader om de mogelijkheden van een gebied te verkennen. Het Ontwerpatelier voor de toekomst van Heesterveld is een samenwerking met een van deze initiatieven, namelijk het Laboratorium voor de Tussentijd. In dit Laboratorium worden alternatieve concepten voor stedelijke gebieden in transformatie onderzocht en ontwikkeld vanuit diverse disciplines. Het Laboratorium bestaat uit een serie workshops, studies, lezingen en debatten over hergebruik in plaats van nieuwbouw, vertrekken vanuit de lokale situatie, gericht op onverwachte coalities van lokale partijen; ruimte voor sociale en culturele improvisatie, informele processen die afzien van blauwdrukplanning, terroristische vormen van landschapsontwikkeling etc.

Hotel
Vrijgekomen woningen worden door kunstenaars omgebouwd tot hotelkamers à la Hotel Transvaal (<http://www.hoteltransvaal.com>) of de Bed&Brek's in de Van Der Pekbuurt van Amsterdam-Noord. (<http://www.opzoeknaarhetnoordgevoel.nl/>)

PLAN VAN AANPAK

In het plan van aanpak voor de H Spot onderscheiden we de volgende doelstellingen die de missie ondersteunen:

- 1) imagoverbetering
- 2) vaststellen van de maatschappelijke betekenis die Heesterveld tot aan de nieuwbouw kan innemen in het gebied
- 3) richting geven aan toekomstige ontwikkeling
- 4) aantrekken van potentiële huurders

Om de doelstellingen te verwezenlijken wordt een team samengesteld.

H Team

Eva de Klerk (projectbooster) werkt samen met Layana Mokoginta (communicatiedeskundige) en Floor Wesseling (vormgever). Zij vormen samen het multidisciplinaire projectteam 'H'.

Samen hebben zij goede ervaring met het mobiliseren van eindgebruikers, het maken van visuele identiteiten, het toepassen van kunst en cultuur in de stedelijke vernieuwing en de tussentijd (tijdelijke invulling), het matchen van locaties en creatieve ondernemers, het aanpakken van onmogelijke (onvoorstelbare) projecten en campagnevoeren.

Het H Team heeft een groot netwerk en is goed ingevoerd in de culturele sector en creatieve industrie in Amsterdam van Noord tot Zuid en daarbuiten. Het H Team kan ook putten uit een groot netwerk in zowel non-profit sector als het bedrijfsleven.

Gefaseerde aanpak

De werkzaamheden die de doelstellingen mogelijk maken, zijn in zes fases onder te brengen die elk afzonderlijk afgesloten worden met een beslismoment.

Fase 1 Verkennen

Eerst wordt een analyse gemaakt van de plek en de omgeving; we onderzoeken de mogelijkheden en behoeften naar werkplaatsen/werkplekken bij lokale bewoners uit de H-buurt en Heesterveld. Ook onderzoeken we de behoefte aan maatschappelijke functies in de H-buurt. Verder bespreken we de behoefte vanuit jongerenwerk. Daarnaast verkennen we de financiële kaders, vormen we het kernteam en bepalen we de rolverdeling.

Een deel van Heesterveld laten we al in de eerste fase, zonder overleg met omwonenden, door Floor Wesseling op een prikkelende en uitnodigende manier bewerken/vormgeven. Dit om de nieuwsgierigheid te wekken en aan te geven: hier gaat wat gebeuren!

Fase 2 Businessplan

Hierbij zetten we het businessplan met de analyse, missie, doelstellingen, marketing- en communicatiestrategie, PR, begroting, uitwerking van de plannen, bouwvoorbereiding voor tijdelijke ingrepen en planning.

Tegelijkertijd zoeken we samenwerking - vanuit Ymere - met het stadsdeel om ervoor te zorgen dat zij achter deze plannen staan en dat er een proces wordt gestart waarin vergunningen en dergelijke die nodig zijn om snel te starten duidelijk worden en dat we in de aanvragen volop medewerking krijgen van het stadsdeel.

Fase 3 Werven en voorbereiden uitvoering

In deze fase starten we en breiden we wervingscampagne en PR uit. Ook beginnen we met de voorbereiding van de uitvoering: het beoordelen van plannen van kunstenaars, lokale ondernemers, creatieve ondernemers, tijdelijke bewoners, maatschappelijke instellingen en buurtinitiatieven aan de hand van:

- de criteria uit het businessplan (missie, doelstellingen, programmering)
- het haalbaarheidscriteria (bouw, sloop, vergunningen, beheersbaarheid e.d.)
- financiering

Fase 4 Realiseren (doorlopend)

Van start tot einde van de planontwikkeling van de H Spot zijn we bezig met de uitvoering.

realisatie deel 1

- eerste prikkels
- tekenen van offertes en contracten
- voorbereiden van de locatie op nieuwe invulling

realisatie deel 2

- uitvoering van het plan
- start van de eerste ondernemers en de eerste invulling van maatschappelijke functies

Fase 5 Beheer

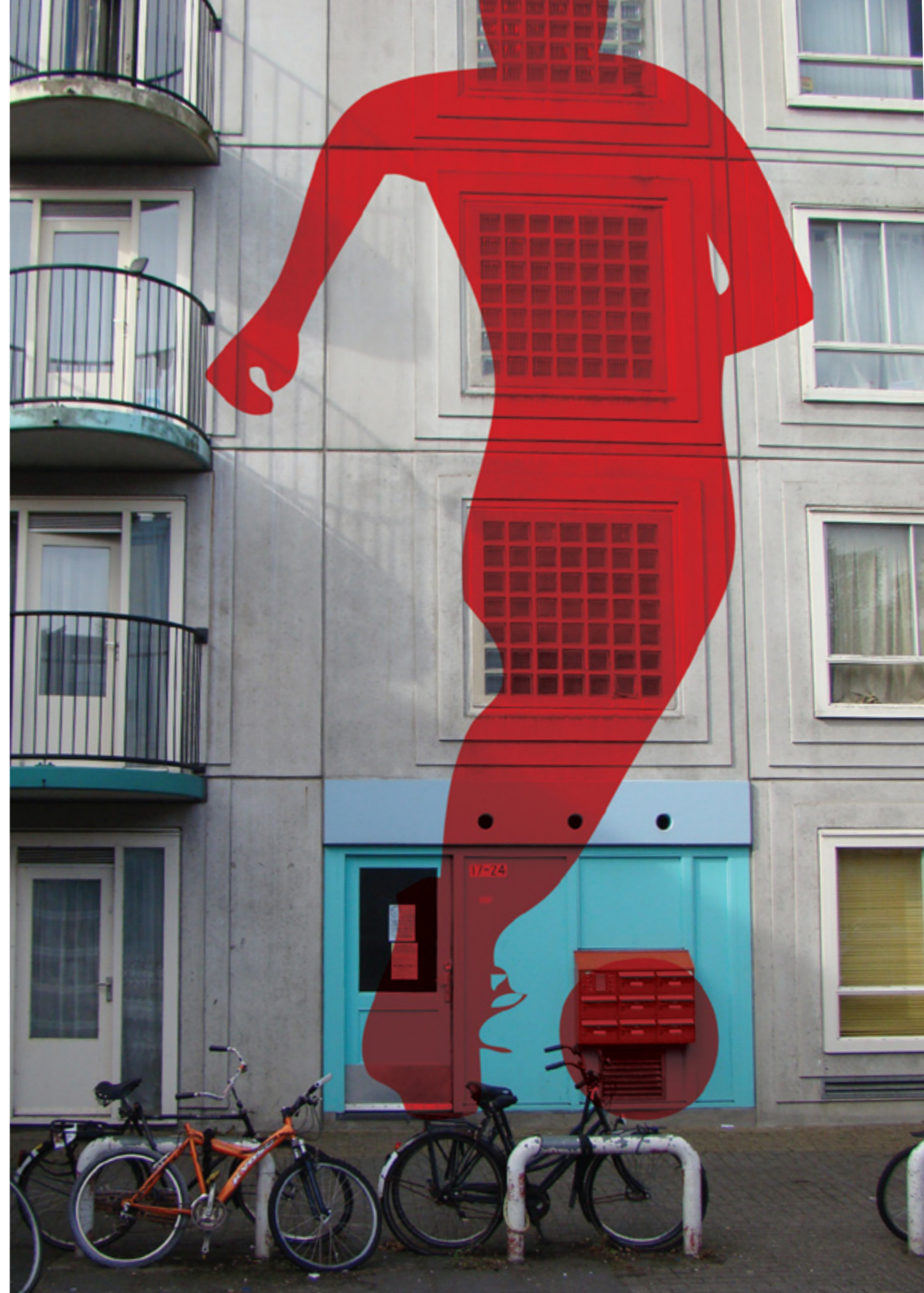
Kwaliteit en voortgang bewaken

Fase 6 Start herontwikkeling Heesterveld

Proces- en bouwbegeleiding als sprake is van collectief particulier opdrachtgeverschap met eindgebruikers (toekomstige bewoners).

PLANNING

FASE	ACTIES	TIJD	WEEK
1. Verkennen, 6 weken	Layana, Eva, Floor: sessies, evaluaties, terugkoppeling met Ymere (allen)	3 x 3 dagdelen	1 t/m 6
	Layana, Eva: behoefte- en brancheonderzoek, financiële kaders	2 x 8 dagdelen	2 t/m 6
	Floor: eerste prikkels, schetsen en visualisaties van identiteit H spot	6 dagdelen	2 t/m 4
	Floor: start structureel ontwerp van het blok met bouwkundige / architect	6 dagdelen architect pm	4 t/m 6
2. Businessplan, 7 weken	Layana, Eva, Floor: sessies, evaluaties, terugkoppeling met Ymere (allen)	3 x 3 dagdelen	7 t/m 13
	Layana, Eva, Floor: contacten en toezeggingen met stadsdeel, culturele ondernemers, kunstenaars, buurtorganisaties, sleutelfiguren, etc.	3 x 4 dagdelen	8 t/m 10
	Eva: procesbeschrijving, financiële kaders, planning	6 dagdelen	11 t/m 13
	Layana: marketingcommunicatiestrategie	2 dagdelen	11
	Floor: voorstel vormgeving campagne, promotiemateriaal, identiteit en website	4 dagdelen	11 t/m 13
3. Werven	Afhankelijk van Fase 2	pm	
4. Realiseren	Locatie voorbereiden en invullen	pm	
5. Beheer	Kwaliteit en voortgang bewaken	pm	
6. Nieuwbouw	Planontwikkeling en bouwvoorbereiding	pm	

TEAMVISIES

Ymere

Ron Onverzaagt, regiodirecteur van woningbouwvereniging Ymere:

“Woningbouwvereniging Ymere heeft voor haar wijkaanpak (in de tussentijd) een belangrijke plek ingeruimd voor het werken aan de verbetering van de publieke ruimte. De woningbouwvereniging beschouwt het als haar taak om ontmoetingen tussen buurtbewoners en niet-buurtbewoners te stimuleren en vraagt zich constant af wat daarvoor de beste aanpak is”. Bron: Bram Esser: ‘De nieuwe opgave: duurzaam slopen’ uit nog te verschijnen publicatie ‘Stedelijke transformatie in de tussentijd,’ redactie Sabrina Lindemann en Iris Schutten, SUN Trancity, winter 2009/2010.

Den Haag

Op 15 oktober 2009 organiseert Mobiel projectbureau OpTrek/Sabrina Lindemann en Studio Iris Schutten de studiedag ‘Stedelijke transformatie in de Tussentijd’: *“De ‘tussentijd’ is de vaak langdurige periode van sloop en nieuwbouw. Niet het eindbeeld staat centraal, maar de transformatietijd als een periode met een eigen betekenis”.*

New York

“De vaak gedemoniseerde hiphop moet je inzetten om bevolkingsgroepen die elkaars cultuur verder niet hoeven, nader tot elkaar te brengen”, zegt Jeff Johnson (de Volkskrant, 6 april 2009) Volgens Johnson is de virtuele natie nu in staat de dikwijls gedemoniseerde kunstvorm van hiphop te gebruiken waarvoor die is bedoeld. Zoals voor het oplossen van conflicten tussen jonge Nederlanders en Marokkanen die elkaars cultuur niet hoeven, maar die wel hiphop omarmen. Die virtuele hiphopnatie kan de subcultuur gebruiken om aandacht te schenken aan klimaatverandering en het wereldwijde gebruik van duurzame energie. Waarover het ook gaat, het kan ermee nieuwe vormen van communicatie en activiteiten bouwen. Johnson: *“Ik hoop dat anderen in Amsterdam er net zo opgewonden over raken als ik en dat we kunnen samenwerken”.*

Colombia

Villa de Leiva is een populair dorpje in koloniale stijl in de bergen van Colombia. Het nabijgelegen dorpje Raquirá leeft van ambacht zoals stenenbakken en pottenbakken. Onder begeleiding van kunstenaars heeft het dorpje die kwaliteiten (ambacht) tot toeristische kwaliteit gemaakt: ieder huis en winkel in het dorpje is geschilderd in felle kleuren, de straten en het pleintje voor de kerk staat vol met keramiek en bloemen. Raquirá is nu het uitje voor de zondag en verdient aan de verkoop van handwerk en aan de horecavoorzieningen.

Caracas

“Wie huizen afbreekt, verwoest families en sociale structuren. Dan bouwen mensen niet meer voort op wat ze hebben opgebouwd. Ze kunnen zichzelf niet verbeteren, maar moeten steeds opnieuw beginnen”. Dit zegt Alfredo Brillembourg van Urban Think Tank, een denktank over stedelijke vernieuwing in Caracas, in het artikel ‘Hou de energie in de wijk’ in de Volkskrant van 30 september 2009. Brillembourg: *‘In de appartementsgebouwen en de garageboxen zou je kleine ondernemers de ruimte kunnen geven. Laat mensen de buurt niet verlaten voor hun werk, maar houdt die energie in de wijk.’*

Op 24 augustus jl was zijn compagnon Hubert Klumpner - beiden zijn ook hoogleraar aan de Colombia University - te gast in een Talk of the Town bijeenkomst in Pakhuis de Zwijger waar ook de expertmeeting plaatsvond van Ymere en de culturele aanjagers van de stad.

